

« MADE IN ILLEGALITY »/

STOP DE ECONOMISCHE
RELATIES MET DE ISRAËLISCHE
NEDERZETTINGEN!

FACT SHEET/
SEPTEMBER 2016

Kolonisering is illegaal volgens het internationaal recht. De Europese Unie (EU) en België zijn het hierover eens en roepen Israël regelmatig op haar nederzettingenbeleid stop te zetten. De Israëlische kolonisering wordt echter mee in stand gehouden door de economische en commerciële relaties tussen de EU en de nederzettingenindustrie. De EU ging recent over tot een beleid van niet-erkenning van de Israëlische soevereiniteit over de nederzettingen. Dit onder meer door een Europese "interpretatieve mededeling" uit november 2015, waarbij verwezen wordt naar de Europese wetgeving over de oorsprong van de producten afkomstig uit de Israëlische nederzettingen. De doeltreffendheid van dit systeem is betwistbaar. Bovendien steunt de Europese Unie op deze manier de economische leefbaarheid van de nederzettingen, door de producten uit de nederzettingen op haar grondgebied toe te laten, zelfs al zijn ze duidelijk geëtiketteerd. De EU schiet dus te kort in haar verplichting om geen hulp en assistentie te bieden aan de illegale situatie van de nederzettingen. Deze verplichting dwingt haar om alle invoer en commercialisering van nederzettingenproducten op haar grondgebied te verbieden.

KOLONISERING IS ILLEGAAL VOLGENS HET INTERNATIONAAL RECHT/

Het Israëlisch beleid van kolonisering van het Palestijns grondgebied is illegaal. De kolonisering is een zware inbreuk op het internationaal recht, meer bepaald wat betreft artikel 49 van de 4e conventie van Genève van 1949, die de bezettende macht verbiedt 'over te gaan tot deportatie of verplaatsing van een deel van haar eigen burgerbevolking naar het door haar bezette gebied'. Het Israëlische nederzettingenbeleid belemmert ook het zelfbeschikkingsrecht van het Palestijnse volk en belemmert in grote mate de ontwikkeling van de Palestijnse economie. De onmogelijkheid voor de Palestijnen om economische activiteiten te ontwikkelen, leidt volgens de Wereldbank tot een verlies aan inkomen van ongeveer 3.4 miljard dollar of zowat 85% van het Palestijnse BBP.

DE ISRAËLISCHE KOLONISERING WORDT MEE IN STAND GEHOUDEN DOOR DE ECONOMISCHE EN COMMERCIEËLE RELATIES TUSSEN DE EU EN DE NEDERZETTINGENINDUSTRIE/

Economische activiteiten in de Israëlische nederzettingenindustrie spelen een belangrijke rol in de handhaving van de kolonisering en de uitbreiding ervan. Verschillende Israëlische producten die (wellicht) uit de nederzettingen komen (fruit, groenten, wijn, ambachtelijke producten, ...) worden verhandeld op de Europese markt. Daarnaast zijn verschillende internationale bedrijven operationeel in de nederzettingen, o.a. door dienstverlening of bij de uitbouw van bepaalde infrastructuur.

DE NEDERZETTINGEN ONDERMIJNEN DE PALESTIJNSE ECONOMIE/

De ondermijning van het economische leven in de zogenaamde C-zone (61% van de Westelijke Jordaanoever) vormt het voornaamste obstakel voor de ontwikkeling van de Palestijnse economie. Het ingenomen Palestijnse land omvat het merendeel van de vruchtbare velden, de waterreserves en andere natuurlijke rijkdommen. De onmogelijkheid voor Palestijnen om er economische activiteiten te ontwikkelen, resulteert volgens de Wereldbank jaarlijks in een verlies van \$ 3,4 miljard of 85% van het bnp. Een groot deel van de Palestijnen ziet zich dus verplicht een baan te zoeken in de nederzettingen, hoewel die juist aan de basis liggen van het gebrek aan perspectief.

DE EU EN BELGIË HEBBEN

EEN VERPLICHTING OM DE NEDERZETTINGEN NIET TE STEUNEN /

Een rapport van François Dubuisson (2014), professor internationaal recht aan de Université Libre de Bruxelles, identificeert drie verplichtingen die Europese lidstaten moeten naleven:

1/ Verplichting om het internationaal humanitair recht te respecteren: de EU en België moeten alle nodige maatregelen treffen om de inbreuken een halt toe te roepen die verband houden met de kolonisering en met het beletten van het recht op zelfbeschikking.

2/ Verplichting om een illegale situatie als niet aanvaardbaar te erkennen: de EU en België mogen geen economische relaties onderhouden die de macht van Israël op het Palestijns grondgebied erkennen of die juridische invloed toestaan op de activiteiten van de nederzettingen.

3/ Verplichting om een illegale situatie niet te steunen of te helpen: de EU en België mogen met de nederzettingen geen commerciële en economische relaties onderhouden die bijdragen tot de ontwikkeling of instandhouding van de nederzettingen. Het gaat hier zowel om directe financiering als om handel in producten afkomstig uit de nederzettingen.

In een nieuwe verklaring (maart 2016) met betrekking tot artikel 1 gemeenschappelijk aan de vier Conventies van Genève, herinnert het Internationaal Rode Kruis Comité eveneens aan het absolute verbod voor staten om bewust steun te verlenen aan schendingen van het internationaal humanitair recht door een andere staat, wat ook de finale intentie moge zijn.

**DE EU EN BELGIË HEBBEN REEDS
MAATREGELEN GENOMEN ROND
DE NIET-ERKENNING EN**

NIET-ONDERSTEUNING VAN ILLEGALE ISRAËLISCHE NEDERZETTINGEN/

De EU en haar lidstaten hebben al een reeks maatregelen aangenomen, zoals het niet erkennen van de soevereiniteit van Israël over het bezet Palestijns gebied, en het niet steunen van de kolonisering:

Richtlijnen met betrekking tot de toegang tot subsidies, prijzen en financiële instrumenten van de EU (Europese Commissie, juli 2013) vanwege de Israëlische nederzettingen in de sinds 1967 door Israël bezette gebieden en de activiteiten die ze daar ontwikkelen. Het Europees kaderprogramma voor financiering van onderzoek Horizon 2020 is tot hertoe de belangrijkste toepassing van deze richtlijnen.

Niet-erkenning van certificaten afgeleverd door de Israëlische overheden dus verbod tot toegang op de Europese markt voor **biologisch fruit en groenten** (juni 2013), alsook voor **gevogelte, eieren en melkproducten** afkomstig uit de bezette gebieden (september 2014).

Gezamenlijke communiqués door zeventien lidstaten (waaronder België in juli 2014) gericht **aan bedrijven** om hen te waarschuwen voor de juridische en economische consequenties van hun activiteiten in de Israëlische nederzettingen.

Interpretatieve mededeling betreffende de vermelding van oorsprong van de producten afkomstig uit de sinds juni 1967 door Israël bezette gebieden (november 2015): in deze nota verwijst de Europese Commissie naar de van kracht zijnde Europese wetgeving en de verplichting om Israëlische nederzettingenproducten duidelijk te labelen. België (2014), Groot-Brittannië (2009) en Denemarken (2012) hadden eerder al dergelijke nota's gepubliceerd.

ZWAKKE NALEVING VAN DE ETIKETTERING VAN DE PRODUCTEN UIT DE NEDERZETTINGEN/

De Europese wetgeving is gebaseerd op het recht van de Europese consument op informatie over de oorsprong van een gekocht product. De aanduiding van het land of plaats van oorsprong van de producten is enkel verplicht voor voedsel en cosmetische producten. Voor producten waarvoor de aanduiding niet verplicht is, kan een uitvoerder niet gedwongen worden de oorsprong van het product te vermelden. Als de uitvoerder er voor kiest dit wel te doen, moet de oorsprong evenwel duidelijk en niet misleidend zijn voor de consument.

De Interpretatieve Mededeling (2015) herinnert aan het "recht" van de EU betreffende vermelding van oorsprong. Het gaat dus om beperkende maatregelen. Men ziet echter zelden of nooit producten met etiket "Product uit de Westelijke Jordanoever/de Golanhoogte (Israëlische nederzetting)". Hiervoor zijn twee verklaringen mogelijk:

– **Gebrek aan controle:** de oorsprong van het product wordt bepaald door de uitvoerder. Een controle achteraf kan uitgevoerd worden door de douaneautoriteiten van het uitvoerende land, en in geval van twijfel, door de douane van het invoerende land. Etikettering hangt dus af van de goede trouw van de uitvoerders. Het geval Brita/Sodaclub (CJUE, C-386/08, 2010) heeft aangetoond dat de Israëlische douaneautoriteiten de nederzettingen beschouwen als Israëlisch gebied. Britse douanecontroles in de periode januari-april 2009 toonden dat niet minder dan 529 nederzettingenproducten slecht geëtiketteerd waren (cfr. *The Ecumenical Council for Corporate Responsibility, "Israeli settlements goods"* – <http://www.eccr.org.uk>).

– **Het imago:** veel bedrijven vermijden zoveel mogelijk om producten te verkopen met het etiket "product uit de nederzettingen", om zo hun imago niet te benadelen. De publicatie van de *Technical Advice* over etikettering in Groot-Brittannië in 2009 zorgde ervoor dat de supermarkten COOP aankondigden de producten uit de nederzettingen uit hun rekken te weren. In België heeft supermarktketen Colruyt eveneens aangekondigd producten uit de nederzettingen uit hun eigen merken te weren. Volgens onze bronnen zou tenminste één andere keten in België dergelijke maatregel getroffen hebben, zonder er evenwel over te communiceren.

DE ETIKETTERING VAN PRODUCTEN UIT DE NEDERZETTINGEN VOLDOET NIET AAN DE VERPLICHTING OM ILLEGALE

NEDERZETTINGEN NIET TE ONDERSTEUNEN/

De wetgeving op de etikettering voldoet niet aan de internationale verplichtingen van de EU en de lidstaten. Zoals verduidelijkt in het rapport van François Dubuisson (2014) is de geldende Europese wetgeving betreffende etikettering van producten uit de nederzettingen gebaseerd op de regeling van de voordeeltarieven ingevoerd met de Associatieakkoorden (1995) en op het Europees recht van de consument. Het huidige Europese beleid bevat wel een zekere uitvoering van de verplichting om de soevereiniteit van Israël over de nederzettingen in bezet Palestijns gebied niet te erkennen. Echter, niet alleen is de doelmatigheid van het systeem weerlegbaar, de Europese Unie steunt ook de economische leefbaarheid van de nederzettingen door nederzettingenproducten op haar grondgebied toe te laten (zelfs als ze correct geëtiketteerd zijn), en pleegt hiermee inbreuk op het recht op zelfbestuur van de Palestijnen. De EU komt op die manier niet de verplichting na om geen hulp of assistentie te verlenen aan de illegale situatie van de nederzettingen. Deze verplichting dwingt haar eenvoudigweg om de invoer en commercialisering van producten uit de nederzettingen in haar grondgebied volledig te verbieden.

EEN VERBOD OP DE IMPORT VAN NEDERZETTINGENPRODUCTEN IS HAALBAAR/

De Europese wetgeving kent twee precedënten wat betreft een verbod op handel binnen het Europees grondgebied van producten gemaakt in illegale productieomstandigheden:

1/ Europese regelgeving die de import verbiedt van goederen afkomstig uit de Krim of Sebastopol, in reactie op de illegale annexatie van deze gebieden door Rusland (Reglement EU n° 692/2014 van de Raad van 23 juni 2014).

2/ Europese regelgeving die de import verbiedt van hout afkomstig uit illegale houtkap, of afgeleide producten van dit hout (Reglement EU n° 995/2010 van het Europees Parlement en van de Raad van 20 oktober 2010).

Beide regelgevingen gaan gepaard met een reeks sancties die door de lidstaten moeten opgesteld worden. Deze twee voorbeelden tonen aan dat de effectieve uitvoering van een verbod op nederzettingenproducten niet alleen coherent is met de geldende Europese wetgeving, maar ook realiseerbaar is.

BIJKOMENDE MAATREGELEN/

Behalve de creatie van nieuwe Belgische en Europese wetgeving die de import van nederzettingenproducten verbiedt, roept de campagne 'Made in illegality' de Europese Unie en België ook op om:

- Israëlische nederzettingen uit te sluiten van alle bilaterale akkoorden en van Europese samenwerking met Israël, door de Europese richtlijnen van 2013 toe te passen op het geheel van akkoorden gesloten met Israël.
- Belgische en Europese bedrijven af te raden te investeren of handelsrelaties te onderhouden met Israëlische nederzettingen, door de Gezamenlijke Berichten gepubliceerd in 2014 te versterken of te promoten bij bedrijven. Daarnaast kunnen, net zoals in Groot-Brittannië en Denemarken, wettelijke maatregelen getroffen worden die invoerders en andere bedrijven dwingen geen commerciële of economische akkoorden af te sluiten met entiteiten die aanwezig of actief zijn in de Israëlische nederzettingen.
- Israëlische ondernemingen die bijdragen tot het in stand houden van de illegale nederzettingen systematisch uit te sluiten uit economische missies van de regionale agentschappen voor de promotie van buitenlandse handel.

ENKELE PRODUCTEN, OM DE HUIDIGE SITUATIE BETER TE BEGRIJPEN/

Golan Heights Winery wijnen

De wijnen Yarden en Gamla van de Golan Heights Winery zijn te vinden op de website van Delhaize Wineworld. Op het etiket staat "Made in Israel" in plaats van "Product afkomstig van de Golanhoogte (Israëlische nederzetting)", wat een inbreuk is op de Europese wetgeving. De postcode van de zetel van het bedrijf is gesitueerd in Katzrin, in een nederzetting van de bezette Syrische Golan

Voorgesneden verse kruiden

Het Belgische bedrijf Bell'Aroma levert aan verschillende Belgische supermarkten voorgesneden verse kruiden. Vele verpakkingen dragen een etiket afkomstig uit Israël.

Het invoer-uitvoer bedrijf Bell'Aroma (Van Laethem nv) verklaarde in 2013 gedetailleerde informatie te hebben over de herkomst van deze producten, maar ontkende niet dat deze producten mogelijk afkomstig zijn uit de bezette Westelijke Jordaanoever. Een studie van een Palestijnse mensenrechtelijke organisatie toont ondertussen aan dat veertig procent van de aromatische kruiden die door Israël worden uitgevoerd, geteeld zijn in de Jordaanvallei (Al-Haq, *Feasting on the Occupation: Illegality of Settlement Produce and the Responsibility of EU Member States under International Law*, 2013). In dit specifieke geval is het onmogelijk om als consument volledig zeker te zijn dat de kruiden van Bell'Aroma niet afkomstig zijn uit Israëlische nederzettingen, aangezien de Israëlische exporteur contacten heeft met producenten in zowel Israël als in de Israëlische nederzettingenindustrie en omdat de etikettering grotendeels afhankelijk blijft van de goede wil van de Israëlische exporteur, en deze laatste weigeren duidelijk te communiceren over de precieze herkomst van een specifiek product. Enkel een betere etikettering en betere controles garanderen aan de Europese consument duidelijke en ondubbelzinnige informatie over de precieze herkomst van een product

Halva Achva Achdut

De Halva Achva Achdut is te vinden in de rekken "Israël" bij Delhaize, Carrefour, Carrefour Mestdagh en in de rubriek "Wereldkeuken/Israël" op Drive.be (online winkel van Carrefour). De toelevering en het beheer van de rekken gebeurt door het Belgische invoer-uitvoer bedrijf Diskabel. De repen dragen het etiket "Produced by Achva", met adres in Israël. Achva Achdut bevond zich aanvankelijk in de industriezone van Barkan (bezette Westelijke Jordaanoever) maar heeft de sociale zetel overgebracht naar een locatie binnen de internationaal erkende Israëlische grenzen. Het bedrijf heeft echter wel nog een productie-eenheid in de genoemde industriezone. De etikettering moet daarom veel nauwkeuriger aangeven waar de producten vervaardigd zijn.

BRONNEN /

www.madeinillegality.org

– François Dubuisson (Centre de droit international-ULB), *Les obligations internationales des États membres de l'UE concernant le commerce des produits des colonies israéliennes*, CNCD-11.11.11, 11.11.11 & FIDH, Rapport, februari 2014.

– Human Right Watch, *Occupation inc.*, januari 2016.

– European Council on Foreign Relations, *EU differentiation and Israeli settlements*, July 2015.

– Europees Parlement, Directie Generaal buitenlands beleid, Thematisch Departement, *Occupation/annexion d'un territoire: Respect du droit humanitaire international et des droits de l'homme et politique cohérente de l'Union européenne dans ce domaine*, juni 2015.

– Katarzyna Lemanska, *Les relations entre la Belgique et l'économie de l'occupation israélienne*, CNCD-11.11.11 e.a, januari 2015.

DE ONDERTEKENAARS VAN DE CAMPAGNE (BELGIË) /

11.11.11, Association Belgo-Palestinienne, Broederlijk Delen, CGSP wallone, CNAPD, CNCD-11.11.11, CSC, FGTB-ABVV, FIDH, FOS, Intal, La Centrale générale-FGTB, LDH, M3M, MOC, Palestina Solidariteit, Pax Christi Vlaanderen, Pax-Christi Wallonie Bruxelles, Solidarité Socialiste, UPJB, Vrede vzw, Vredesactie.

CNCD

11.11.11

11.11.11
VECHT MEE TEGEN ONRECHT

fidh